

POSTANOWIENIE

Dnia 27 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

w sprawie dotyczącej rozpoznania zażalenia pełnomocnika H. S. na postanowienie prokuratora Prokuratury Okręgowej w S. z dnia 5 września 2018 r. w przedmiocie odmowy wszczęcia śledztwa,
po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 27 marca 2019 r.,
wniosku Sądu Rejonowego w Ł.
zawartego w postanowieniu z dnia 6 lutego 2019 r., sygn. IV Kp [...],
o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,
na podstawie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł
nie uwzględnić wniosku.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 6 lutego 2019 r. Sąd Rejonowy w Ł. wystąpił w trybie art. 37 k.p.k. do Sądu Najwyższego z wnioskiem o przekazanie niniejszej sprawy innemu Sądowi równorzędnemu.

Argumentując potrzebę przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu Sąd ten wskazał, że postępowanie, które zostało umorzone zaskarżonym postanowieniem, dotyczyło „prokuratora okręgu [...], a więc osoby, z którą sędziowie Sądu mogli pozostawać przynajmniej w stosunkach służbowych”. Ponadto w uzasadnieniu odwołano się do wysuwanych przez H. S. zarzutów współdziałania w popełnieniu przestępstw na jego szkodę przez sędziów Sądu Rejonowego w Ł., jak i sędziów innych sądów okręgu [...].

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek nie zasługuje na uwzględnienie.

Instytucja określona art. 37 k.p.k. ma charakter wyjątku od zasady właściwości miejscowej sądu i powinna mieć zastosowanie jedynie w szczególnych przypadkach, a zatem i okoliczności wskazane przez Sąd muszą mieć charakter szczególny, a nie sprowadzać się jedynie do wskazania abstrakcyjnie na obawę o możliwość postrzegania postępowania przed Sądem orzekającym oraz samego rozstrzygnięcia sprawy jako obciążonego brakiem bezstronności. Sąd Najwyższy podkreślał już wcześniej, że sam fakt formułowania zarzutów pod adresem sędziów lub prokuratorów, wykonujących obowiązki na określonym terenie, nie powinien być traktowany jako okoliczność uzasadniająca wątpliwości co do bezstronności sędziów sądu właściwego do rozpoznania zażalenia (postanowienie SN z dnia 29 stycznia 2013 r., V Ko 78/12, LEX nr 1277828; por. postanowienie SN z dnia 22 listopada 2012 r., V Ko 65/12, LEX nr 1228521).

Pogląd ten Sąd Najwyższy podziela także na gruncie niniejszej sprawy. Kontakty między sędziami a prokuratorami wynikają z istoty sprawowanych urzędów i o ile mają charakter służbowy nie mogą uzasadniać wystąpienia wątpliwości co do bezstronności sądu, godzących w autorytet wymiaru sprawiedliwości. Zaprezentowany w uzasadnieniu postanowienia układ dotyczy sytuacji, gdy zaskarżone postanowienie dotyczy nie sędziego, a prokuratora w stanie spoczynku. Zwykłe służbowe relacje prokuratora z sądem nie powinny być uznawane za okoliczność mogącą wywierać wpływ na swobodę orzekania, względnie stwarzającą przekonania o braku warunków do rozpoznania sprawy w sposób obiektywny.

W sytuacji natomiast, gdyby relacje te miały charakter prywatny, koleżeński, w pierwszej kolejności należy rozważyć możliwość skorzystania z instytucji uregulowanej w art. 41 § 1 k.p.k. W tym kontekście należy zauważyć, że więzi zawodowe oraz koleżeńskie sędziów Sądu Rejonowego w Ł. są na tyle luźne, że żaden sędzia nie uznał za konieczne wystąpić o jego wyłączenie na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.

Przechodząc do wskazanego w uzasadnieniu postanowienia argumentu, który miał podnosić H. S., dotyczącego zarzucanego współdziałania w popełnianiu przestępstw na jego szkodę przez sędziów Sądu Rejonowego w Ł. jak i innych sędziów sądów okręgu [...], to stanowisko to nie zasługuje na aprobatę i zdaje się

być co najmniej przedwczesne. Z akt sprawy nie wynika by doszło do przedstawienia komukolwiek zarzutów ani nawet wszczęcia jakiegokolwiek postępowania w tym zakresie. Jest oczywiste, że nie toczyło się postępowanie przeciwko osobom wskazanym w zawiadomieniu z dnia 30 października 2018 r., do którego z kolei odnosi się we wniosku o wyłączenie z dnia 6 listopada 2018 r. H. S., w szczególności - przeciwko sędziom Sądu Rejonowego w Ł. Tego rodzaju postępowanie zresztą nie mogło zostać wszczęte ani toczyć się wobec braku uchwały właściwego sądu dyscyplinarnego zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej.

Zauważyć należy także, że złożone w toku postępowania wnioski o wyłączenie od orzekania sędziów Sądu Rejonowego w Ł. nie zostały uwzględnione ze wskazaniem na brak podstaw do przyjęcia, że istnieją jakiegokolwiek obiektywne okoliczności podważające bezstronność sędziów tego Sądu. Nie budzi przy tym wątpliwości, że sam fakt składania takich wniosków, do czego strony postępowania mają prawo, wobec ich niezasadności nie buduje podstaw dla przyjęcia, że wnioski te stanowią same w sobie okoliczności uzasadniające przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi. Przeciwny pogląd sprzyjałby niedopuszczalnym działaniom prowadzącym do eliminowania od orzekania sądów właściwych, w oparciu o pozaustawowe kryteria.

Należy podkreślić, że rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w Ł. w sprawie IV Kp [...] sprowadza się wyłącznie do oceny prawidłowości decyzji prokuratora w kwestii przesłanek odmowy wszczęcia śledztwa, a przedmiotem tej oceny jest w istocie zasadność stanowiska co do braku znamion przestępstwa.

W świetle wszystkich wskazanych wyżej okoliczności Sąd Najwyższy stwierdza, że brak jest w niniejszej sprawie przesłanek do przyjęcia, iż w opinii publicznej mogłaby zrodzić się jakakolwiek obiektywna wątpliwość co do możliwości bezstronnego rozpoznania sprawy przez sąd właściwy. Odmienne stanowisko prowadziłoby do stanu wręcz dla dobra wymiaru sprawiedliwości niepożądanego - oznaczającego, że sądy nie są po prostu zdolne do obiektywnego rozstrzygania spraw z zawiadomień takich, jak w niniejszej sprawie.

W realiach faktycznych i procesowych sprawy, wobec braku konkretnych, szczególnych okoliczności, które w odbiorze społecznym mogłyby poddawać

w wątpliwość bezstronność sądu, gwarancja ta jest wystarczająca dla zapewnienia bezstronności sądu. Należy podkreślić, że o tych wątpliwościach nie może decydować jedynie samo odczucie strony procesowej, ale zobiektywizowana ocena relewantnych dla dobra wymiaru sprawiedliwości okoliczności postępowania.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w postanowieniu.